

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 9CoCsp/30/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5118214333
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Mejstřík
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5118214333.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Mejstříka a členov senátu JUDr. Jána Burika a JUDr. Jozefa Turzu, v právnej veci žalobcu: OTP Banka Slovensko, a.s., so sídlom Štúrova 5, Bratislava, IČO: 31 318 916, proti žalovaným: 1/H. V., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom X. J. XXX/X, G. P., 2/H. V., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom O. - U P., S. XXX/XA, 3/ Ing. C. V., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom Y. XXXX/X, B., o zaplatenie 285 447,89 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Žilina, č.k. 46Csp/73/2018-186 zo dňa 27. 11. 2019, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku III., ktorým vo zvyšnej časti žalobu zamietol,
p o t v r d z u j e .

V ostatných výrokoch, odvolaním nenapadnutých, o s t á v a rozsudok okresného súdu nedotknutý.

Žalovaným 1/ až 3/ proti žalobcovi súd p r i z n á v a náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Žilina zastavil konanie v časti zaplatenia istiny vo výške 284 282,33 eur, žalovaných 1/ až 3/ spoločne a nerozdielne zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 1 165,56 eur spolu s bežným úrokom za obdobie od 14. 10. 2015 do 03. 06. 2016 vo výške 6 377,03 eur, zákonným úrokom z omeškania za obdobie od 14. 10. 2015 do 03. 06. 2016 vo výške 56,64 eur, s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 285 447,89 eur od 04. 06. 2016 do 27. 03. 2019, úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1 165,56 eur od 28. 03. 2019 do zaplatenia, zostatok trov dražby v sume 4 555,48 eur, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol. Žalobcovi priznal proti žalovaným 1/ až 3/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Svoje rozhodnutie zdôvodnil s poukazom na ust. § 497, § 499, § 502, § 503, § 506 Obchodného zákonníka, zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, resp. o trovách konania rozhodol podľa § 255, § 256 a § 262 CSP. Súd konštatoval, že žalobca a žalovaní uzavreli dňa 09. 08. 2007 zmluvu o hypotekárnom úvere, predmetom ktorej bol úver vo výške 10 000 000,- Sk (331 939,19 eur) za účelom výstavby nehnuteľnosti za podmienok pohyblivej úrokovej sadzby 4,99 % ročne a prirážky 2,8 % v celkovej výške 7,99 % ročne. Prvá splátka splatná dňa 13. 01. 2008, posledná dňa 13. 08. 2037. Pre nesplnenie zmluvných povinností uhrádzať pravidelné mesačné splátky dňa 27. 04. 2016 vyhlásil žalobca úver za predčasne splatný dňom 03. 06. 2016. Žalobca uplatnil nárok na výkon záložného práva a predajom nehnuteľnosti na dražbe dňa 27. 03. 2019 za vydraženú sumu 297 750,- eur nehnuteľnosti odpredal, čiastku použil na uhradenie trov dražby, istiny vo výške 284 282,33 eur, preto v tejto časti bola žaloba zobratá späť a konanie zastavené. Súd konštatoval, že v tomto prípade sa nejednalo o spotrebiteľský úver a zmluva mala všetky zákonom predpísané náležitosti. Súd tak

zaviazal na zvyšok neuhradeného hypotekárneho úveru, ako aj nároku na náhradu trov dražby, ktoré v celom rozsahu z výťažku dražby uspokojené neboli. Osobitne sa súd zaoberal uplatneným zmluvným a zákonným úrokom z omeškania. Súd priznal dohodnutý úrok do zosplatnenia úveru. Argumentoval tým, že v prípade mimoriadnej splatnosti úveru nastal stav, kedy dlžník nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať. Nie je dôvod, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili iba za stavu oprávnenej držby prostriedkov dlžníkom. Nastal by stav, kedy dlžník by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia plnenia a veriteľ by naďalej inkasoval úroky z úveru. Popreli by sa tak fakticky veriteľom vyvolané zmeny obsahu záväzku, avšak veriteľ by mal právo na úroky ako keby k zmene záväzku nedošlo (zosplatneniu). Súd dospel k záveru, že po zosplatnení úveru žalobcovi neprináležia úroky dohodnuté za úver. O trovách konania rozhodol súd vzhľadom na čiastočné späťvzatie žaloby s prihliadnutím na procesné zastavenie konania (zavinenie), resp. o ostatných nárokoch, ktoré boli priznané žalobcovi pri trovách uplatnil zásadu úspechu strán v konaní.

2. Proti tomuto rozsudku, čo do výroku, ktorým súd vo zvyšnej časti žalobu zamietol, v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca. Dôvodil poukazom na ust. § 365 ods. 1 písm. b/, c/, f/ CSP, v zmysle ktorého súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, resp. následne rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP). V odvolaní poukázal žalobca na jednotlivé ustanovenia Obchodného zákonníka (§ 369, § 497 a § 502) a podľa jeho názoru v prípade omeškania s plnením má veriteľ právo na dohodnutý úrok, ako aj úrok z omeškania v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia súdov (KS Košice 1Co/43/2014, KS Trenčín 17Co/355/2016), pričom Občiansky zákonník v žiadnom svojom ustanovení výslovne nezakazuje kumulovanie nárokov, práve naopak takýto postup veriteľa výslovne predpokladá existenciou ust. § 521 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého, ak dôjde k dohode o tom, že sa už splatný dlh bude plniť v splátkach a ak veriteľ chce, aby dlžník v splátkach plnil aj úroky z omeškania, musí sa to výslovne dohodnúť. Zmena obsahu záväzkov v podobe omeškania dlžníka predstavuje vo svojej podstate modifikáciu záväzku - rozšírenie záväzku (primárny záväzok, popri ktorom vznikne sekundárny záväzok) a za žiadnych okolností nemôže zmena záväzku podľa ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka spôsobiť zánik časti primárneho záväzku, nakoľko by sa tým dosiahol stav, ktorým by dlžník v omeškaní získal oproti riadne platiacemu dlžníkovi neprimeranú výhodu v podobe zániku záväzku platiť odplatu za poskytnutý úver. Odvolateľ pripustil, že otázkou priznania úrokov za úver po splatnosti pohľadávky nie je v rozhodovacej praxi jednotná, avšak podľa jeho záveru dispozitívna norma neobmedzuje dobu na poskytnutie finančných prostriedkov a kým úroky z omeškania sú sankciou, tak úroky sú odmenou za užívanie peňazí, a preto ich je potrebné platiť až do ich vrátenia. Z tohto pohľadu potom došlo v rozhodnutí súdu prvej inštancie jednak k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci, ale aj k nedostatočnému zdôvodneniu rozhodnutia, keď to má jasne a zrozumiteľne dať odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. To, že súd konštatoval, že veriteľ po splatnosti má nárok na vrátenie všetkých nárokov ku dňu mimoriadneho odstúpenia od zmluvy, samo o sebe nespôsobuje neplatnosť zmluvy v časti odplaty za poskytnutie úveru, a teda aj úrokov po splatnosti. Iba zo samotného konštatovania súdu s odkazom na rozhodnutie iného súdu bez odkazu na konkrétne ustanovenie Občianskeho zákonníka nemožno zamietnuť uplatnený nárok. Skutočnosť, že z odôvodnenia rozsudku nie je možné jednoznačne a nepochybné zistiť, akú právnu normu súd prvej inštancie aplikoval na zistený skutkový stav, má za následok porušenie práva na spravodlivý proces. Z týchto dôvodov žiadal, aby odvolací súd vo výroku III. napadnutý odvolaním zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie súdu prvej inštancie.

3. K podanému odvolaniu sa vyjadrila žalovaná 2/, ktorá uviedla, že odvolanie považuje za nedôvodné, pretože podľa nej celá žaloba bola nedôvodná. Samotná žaloba bola podaná ešte pred vykonaním dražby a následne vo veľkej časti bola vzatá späť, čo podľa žalovanej 2/ bolo nedôvodné, a preto súd nesprávne rozhodol i o zaplatení trov vo výške 100 % v prospech žalobcu. Žiadala rozsudok ako vecne správny potvrdiť s výnimkou výroku o trovách konania.

4. K podanému vyjadreniu žalobca uviedol, že vyjadrenie žalovanej 2/ nijakým spôsobom nereaguje na dôvody odvolania, ale zaoberá sa výrokom o trovách konania. Čo sa týka samotného postupu podania žaloby, žalobca má za to, že postupoval správne, nakoľko žiadny predpis nevylučuje, aby prebiehalo súdne konanie o zaplatenie istiny a zároveň dobrovoľná dražba.

5. Na vyjadrenia reagovala žalovaná 2/, ktorá uviedla, že nie je povinná reagovať spôsobom, ktorý by vyhovoval predstavám odvolateľa. Považovala za potrebné uviesť len to, že podľa nej žaloba bola podaná nedôvodne, nakoľko už v tej dobe bežala dobrovoľná dražba, a teda sa vymáhal dlh na základe dvoch titulov. Trvala na svojich vyjadreniach s tým, že rozsudok žiadala, aby odvolací súd ako vecne správny potvrdil a inak rozhodol o trovách konania.

6. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal vec v intenciách ust. § 379 až § 381 CSP a postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III. ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil. V ostatných výrokoch odvolaním nenapadnutých ostal rozsudok súdu prvej inštancie nedotknutý.

7. Pri preskúmaní napadnutého rozsudku odvolací súd vychádzal z rozsahu odvolania, zo spisového materiálu a zo skutkového stavu, tak ako ho zistil súd prvej inštancie. Je nepochybné, že v tomto prípade medzi účastníkmi došlo k uzatvoreniu hypotekárneho úveru, pričom zo strany žalovaných 1/ až 3/ došlo k porušeniu jednotlivých dohodnutých ustanovení neplnením si povinností splácať riadne a včas jednotlivé dohodnuté splátky, preto žalobca využil možnosť a pristúpil k zosplatneniu celého úveru. Súd prvej inštancie skonštatoval, že sa nejedná o spotrebiteľský vzťah, zmluva o úvere obsahovala všetky podstatné náležitosti, preto rozhodol o dôvodnosti žaloby v tom rozsahu, kde žiadal žalobca zaplatiť zostatok poskytnutého úveru, úrokov z omeškania dohodnutých v zmluve o úvere do jeho zosplatnenia a priznané boli aj úroky z omeškania za obdobie nevrátenia finančných prostriedkov v stanovenej lehote splatnosti. Sporným zostala otázka, ktorú vymedzil žalobca aj v odvolaní, či má nárok na priznanie dohodnutých zmluvných úrokov po zosplatnení úveru alebo mu prináleží len zákonný úrok z omeškania. Súd prvej inštancie uviedol dôvody, pre ktoré dospel k záveru, že po zosplatnení úveru žalobcovi neprináležia zmluvné úroky dohodnuté pri uzatváraní zmluvy o úvere. Vo svojom rozhodnutí nepoukázal len na iné rozhodnutia súdov, ale jeho zdôvodnenie vychádzalo aj z ustanovení Obchodného zákonníka upravujúcich zmluvu o úvere, resp. dojednané úroky (§ 497, § 499, § 502, § 503, § 506 Obchodného zákonníka), resp. poukázal aj na príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka, najmä § 517 ods. 2 OZ. Svoj záver súd prvej inštancie založil najmä na tom, že dohodnuté zmluvné úroky z úveru predstavujú súčasť istiny (príslušenstvo podľa § 121 Občianskeho zákonníka). Takéto úroky predstavujú odplatu za peňažné prostriedky, ktoré boli dlžníkovi na požiadanie poskytnuté podľa zmluvy o úvere a boli v zmluve riadne dohodnuté. Úroky sú splatné v dohodnutej dobe, inak spolu so záväzkom vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky. Za tejto situácie, ak došlo k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru, stala sa splatnou ku dňu vyhlásenia tejto splatnosti nielen istina, ale aj kapitalizované úroky z úveru (dohodnuté úroky). V prípade, ak ich žalovaný dlžník neuhradil, dostáva sa s touto sumou do omeškania, v dôsledku čoho postihuje sankcia dlžníka za nedodržanie lehoty splatnosti v podobe úrokov z omeškania. Ako uviedol odvolateľ, prípadne aj súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku, otázka (ne)možnosti kumulácie zmluvných úrokov a úrokov z omeškania po zosplatnení úverovej zmluvy je predmetom dlhodobej diskusie odbornej verejnosti a existujú viaceré rozdielne rozhodnutia súdov v aplikačnej praxi. Jedna kategória zmluvné úroky po zosplatnení úveru nepripúšťa a priznáva len úroky z omeškania. Druhá skupina kumuláciu zmluvne dohodnutých úrokov a úrokov z omeškania po predčasnom zosplatnení úveru pripúšťa. Argumentuje zmluvnou autonómiou strán, keď žiadny zákon výslovne nezakazuje dohodnúť úroky i za dobu, po ktorú bude istina dlžníkom skutočne užívaná do jej faktického vrátenia veriteľovi, teda i za dobu, v ktorej sa dlžník ocitne v omeškani so splnením svojho záväzku. Tiež existuje aj tretia skupina rozhodnutí pripúšťajúcich kumuláciu dohodnutých úrokov a úrokov z omeškania obmedzene iba do výšky akú by pri riadnom plnení povinností žalovaný na dohodnutých úrokoch zaplatil. Vychádza z názoru, že aj po predčasnom zosplatnení úveru zostáva záväzok platiť úrok rovnaký ako v čase jeho dojednania, t. j. patrí v rovnakej výške a za rovnaké obdobie bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nie. Z ust. § 497 a § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka vyplýva, že zmluva o úvere nemôže byť dohodnutá ako bezúročná. U spotrebiteľských úverov je jednou z náležitostí, ktoré musí zmluva obsahovať, uvedenie doby trvania zmluvy, to znamená, že doba trvania zmluvy pri jej vzniku je časovo ohraničená. V súčasnej právnej úprave zmluvy o úvere absentuje explicitná úprava konečného okamihu povinnosti dlžníka platiť úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov. V § 502 ods. 1 veta prvá Obchodného zákonníka je uvedené len to, že dlžník je povinný platiť veriteľovi úroky z úveru od doby poskytnutia peňažných prostriedkov. Odvolací súd, ktorý rozhodoval v tomto konkrétnom prípade má za to, že postup súdu prvej inštancie a jeho závery, ako aj dôvody aplikácie jednotlivých zákonných ustanovení sú správne. V tomto prípade sa odvolací súd prikláňa k záveru, že po zosplatnení úveru došlo k zániku pôvodne dojednaných ustanovení zmluvy o úvere, a to nielen v tom, že dlžníkovi zanikla výhoda používať finančné prostriedky a tieto

postupne spláčať v dohodnutých splátkach spolu s dohodnutým úrokom z úveru (zmluvným), ale nastal stav, kedy sa podstatným spôsobom zmenili podmienky dohodnuté v zmluve. Ak teda veriteľ sám rozhodol, že dlžník už nie je oprávnený po dohodnutú dobu finančné prostriedky mu poskytnuté formou úveru užívať a nastala povinnosť ich vrátiť v ním stanovenej lehote, nie je dôvod, aby platila dohoda týkajúca sa dĺžky a podmienok poskytnutého úveru len v časti platenia dohodnutého príslušenstva. Aj toto príslušenstvo je viazané na hlavný záväzok, a preto pokiaľ nebolo splatené s istinou, nastáva stav, kedy sa dlžník dostáva do omeškania a v tomto prípade sa na neho vzťahuje ust. § 517 ods. 2 OZ a dlžníkovi vzniká povinnosť platiť úrok z omeškania.

8. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom žalobcu, že Občiansky zákonník nezakazuje kumulovanie týchto nárokov, naopak takýto postup veriteľa výslovne predpokladá existenciu ust. § 521 Občianskeho zákonníka. Z uvedeného ustanovenia nijakým spôsobom nevyplýva, že je možné kumulovať úroky z úveru, aj úroky z omeškania v prípade neuhradenia zosplatneného dlhu.

9. Na základe takto zistených skutočností je možné konštatovať, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci, vykonal dokazovanie, ktoré vyhodnotil v súlade s ust. § 195 CSP a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil a na ktoré v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP poukazuje. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia riadnym spôsobom uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal stanoviská procesných strán, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Tieto zároveň primeraným a dostatočným spôsobom v súlade s § 220 CSP zdôvodnil.

10. Pokiaľ teda v odvolaní žalobca uviedol, že súd nesprávne právne vec posúdil, resp. riadnym spôsobom nezdôvodnil svoje rozhodnutie, s týmto sa odvolací súd nestotožnil. Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd má za to, že žalobca neuviedol v odvolaní žiadne skutočnosti, ktoré by neboli prejednané prvoinštančným súdom, resp. ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť skutkový alebo právny stav odvolacím súdom, preto rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku ako vecne správny potvrdil.

11. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd s poukazom na ust. § 396 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalovaným 1/ až 3/, ktorí boli úspešní v odvolacom konaní, proti žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 CSP).

12. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).